

Sygn. akt I UK 259/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania W. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 lutego 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 13 lutego 2018 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 27 lipca 2017 r., zmienił ten wyrok i oddalił odwołanie ubezpieczonego W. P. od decyzji z dnia 14 lutego 2017 r., którą organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ubezpieczony W. P. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 13 lutego 2018 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c., a także naruszenie prawa materialnego,

to jest art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 ust. 1, § 1 ust. 1 w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Jego zdaniem, w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została bowiem zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna sądu, których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach Sądu Najwyższego - mających moc zasad prawnych - z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 i z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07.

Skarżący dodał, że doszło również do poważnego uchybienia w stosowaniu przepisów prawa, tj. do naruszenia przez Sąd drugiej instancji prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, w wyniku którego Sąd drugiej instancji zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji, mimo że ustalony w sprawie stan faktyczny wskazywał na przepracowanie przez ubezpieczonego 15 lat w szczególnych warunkach w kanale remontowym przy naprawie pojazdów mechanicznych, co uzasadniało przyznanie mu prawa do emerytury oraz przez błędną wykładnię § 2 ust. 1, § 1 ust. 1 w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia polegającą na uznaniu, że dla ustalenia, czy praca wykonywana była w szczególnych warunkach (wykaz A, dział XIV, poz. 16) ma znaczenie specyfika pracodawcy, zamiast fakt wykonywania przez u bezpiecznego pracy wymienionej w rozporządzeniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada

również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego:

z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów przed wszystkim dlatego, że nie towarzyszy mu zawierający odpowiednią argumentację wywód prawny, który potwierdzałby kwalifikowaną formę naruszenia powołanych w tym wniosku przepisów prawa. Skarżący ogranicza się bowiem do lakonicznego odwołania się do dwóch uchwał Sądu Najwyższego, nie wyjaśniając przy tym, na czym polega niezrealizowanie przez Sąd drugiej instancji rozpoznawczej i kontrolnej funkcji sądu rozpoznającego sprawę w postępowaniu apelacyjnym. W zakresie przypisywanych zaskarżonemu wyrokowi naruszeń prawa materialnego skarżący poprzestaje natomiast na wyknięciu nieprawidłowego zastosowania art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, wiążąc jednak to naruszenie z próbą podważenia dokonanych przez Sąd Apelacyjny ustaleń faktycznych, które – co należy podkreślić – mają w postępowaniu kasacyjnym wiążący charakter (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Oznacza to, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu Sąd Najwyższy i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia przy rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Nie ma również racji skarżący, zarzucając błędną wykładnię przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a zwłaszcza użytego w załączniku do tego rozporządzenia (wykaz A, Dział XIV, poz. 16) pojęcia pracy przy naprawach pojazdów w kanałach remontowych. Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w trafnie powołanym przez Sąd drugiej instancji wyroku z dnia 13 czerwca 2017 r., I UK 261/16 (LEX nr 2375940), nie wszystkie prace wykonywane w kanałach

remontowych są pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych. Do takich prac zalicza się tylko prace „przy naprawie pojazdów”. Czynnikiem decydującym nie jest samo środowisko pracy (w kanale), czy też wykonywanie zajęć w strefie prac związanych z naprawą pojazdów (w pobliżu dokonywanych napraw). Istotnym kwalifikatorem jest stopień uciążliwości tych prac, które polegają na długotrwałym wykonywaniu czynności w wymuszonej pozycji, z wykorzystaniem siły fizycznej na odkręcanie, przykręcanie, wyjmowanie, wymienianie części i podzespołów oraz dalszej pracy z nimi. Za takie nie mogą być uznane, realizowane w kanale, obowiązki polegające na dokonywaniu przeglądów okresowych pojazdów sprawnych technicznie z uwagi na spełnienie wymogów określonych w innych przepisach (np. regulujących kwestię dopuszczenia do ruchu), nawet wówczas, gdy wiązały się z koniecznością interwencji naprawczej, bowiem ona nie była stała.

Tymczasem z ustaleń faktycznych Sądu Apelacyjnego jednoznacznie wynika, że do obowiązków skarżącego należały nie tylko wykonywane w kanałach remontowych naprawy samochodów, ale również ich okresowe przeglądy, warunkujące dalsze dopuszczenie tych pojazdów do ruchu, co powodowało, że prac wymienionych w wykazie A, Dziale XIV, poz. 16 nie wykonywał on, tak jak wymaga § 2 ust. 1 rozporządzenia, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Nie jest też prawdą, aby Sąd drugiej instancji przypisywał szczególne znaczenie specyfice pracodawcy zatrudniającego skarżącego. Lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje bowiem, że Sąd ten wziął pod uwagę, że w odniesieniu do prac wymienionych w Dziale XIV nie jest wymagane przyporządkowanie branżowe. Istotne jest jedynie to, czy prace te są wykonywane stale (codziennie) w i pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy). Sąd Apelacyjny uwzględnił również w swoich rozważaniach, że wykonywanie pracy w kanale remontowym w pełnym wymiarze czasu pracy nie oznacza przebywania w tym kanale przez osiem godzin dziennie, ponieważ z pracą w kanale wiąże się nierozzerwalnie konieczność jego opuszczenia po części niezbędne do napraw, przerwy na posiłki i toaletę, a także wykonywanie pewnych czynności organizacyjnych. W żadnym razie nie można zatem przypisać temu Sądowi błędnej wykładni powołanych przez skarżącego przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1982 r., a już

w szczególności w stopniu kwalifikowanym, spełniającym kryteria określone w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie zdołał wykazać potrzeby merytorycznego rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.

[aw]